

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор навчально-наукового
інституту

«Каразінський інститут міжнародних
туристичного єзиссу»

Писаревський Ю

“ 27 ”

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

галузь знань 29 «Міжнародні відносини» _____

(шифр і назва)

спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни _____ основна _____

(обов'язкова / за вибором)

факультет ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою Інституту

“27” серпня 2026 року, протокол №1

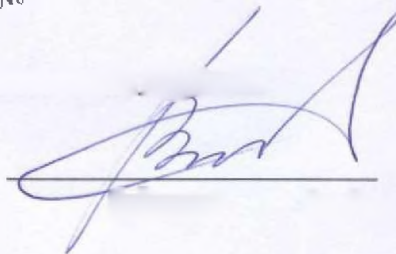
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Солових Віталій Павлович, д.держ.упр., професор, професор кафедри міжнародних відносин

Програму схвалено на засіданні кафедри
Міжнародних відносин

Протокол від “26” серпня 2026 року №

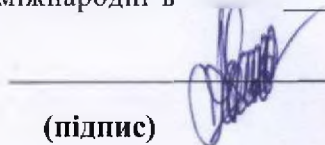
Завідувач кафедри м

Никова Н.А.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником
проектної групи) міжнародні відносини _____
назва освітньої програми

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) міжнародні в _____

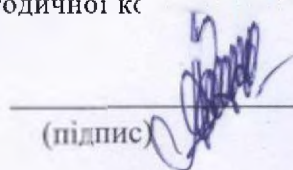

Панасенко ГС
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією
ННІ «Каразіпський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “27” серпня 2026 року, № 1

Голова науково-методичної к
відносин та туристичного бізнесу»

Каразіпський інститут міжнародних
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародна безпека» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки «Міжнародні відносини» рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни полягає у формуванні сучасного бачення закономірностей розвитку системи міжнародної безпеки, розумінні ключових сфер взаємодії та акторів в сучасній архітектурі глобальної безпеки, розвитку навичок аналізу та прогнозування безпекової ситуації на різних рівнях, що обумовлює створення моделі міжнародної безпеки.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- сформувати у здобувачів уявлення про еволюцію поняття «міжнародна безпека» та основні теоретичні підходи до її вивчення;
- сприяти розумінню історичних етапів формування архітектури міжнародної безпеки та ролі ключових акторів у її трансформації;
- розвинути навички аналізувати сучасні загрози (жорсткі, м'які, гібридні) та навчити оцінювати їхній вплив на глобальному, регіональному й національному рівнях;
- навчити застосовувати методи аналізу та прогнозування для вивчення кризових ситуацій і міжнародних конфліктів;
- сприяти формуванню вміння оцінювати ефективність інституційних механізмів забезпечення миру й безпеки (ООН, НАТО, ОБСЄ, ЄС та інші);
- сформувати навички критичного осмислення перспектив розвитку системи міжнародної безпеки в умовах глобальної нестабільності та зростання транснаціональних загроз.

1.3. Кількість кредитів: 4

1.4. Загальна кількість годин: 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	-
Семестр	

7-й	-
Лекції	
26 год.	-
Семінарські заняття	
26 год.	-
Самостійна робота	
68 год.	-
у тому числі індивідуальні завдання (курсова робота)	
30 год.	-

У разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна -
формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України;

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

- формування наступних спеціальних компетентностей:

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини

СК15. Здатність аналізувати особливості міжнародних безпекових комплексів, основні проблеми національної та міжнародної безпеки.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти наступних результатів:

РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

РН09. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

РН16. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

РН20. Аналізувати особливості міжнародних безпекових комплексів, основних проблем національної та міжнародної безпеки.

1.8. Пререквізити: «Політична географія світу», «Історія міжнародних відносин», «Політологія», «Конфліктологія та теорія переговорів», «Світова економіка», «Міжнародна інтеграція та глобалізація», «Теорія міжнародних відносин», «Міжнародне право»,

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні підходи визначення «міжнародної безпеки»

Еволюція поняття «міжнародна безпека». Сучасні теоретичні підходи до безпеки: реалізм, неореалізм, лібералізм, неолібералізм, конструктивізм тощо. Державоцентричний підхід (безпекова дилема) та модель міжнародної безпеки в дослідженнях Копенгагенської школи. Типологія загроз (жорсткі, м'які). Поняття секьюритизації. Теорія ігор та міжнародна безпека. Безпекові моделі.

Тема 2. Формування архітектури міжнародної безпеки в умовах холодної війни: між моделлю балансу сил та моделлю колективної безпеки

Формування та еволюція системи міжнародної безпеки в умовах холодної війни: біполярна модель суперництва між США та СРСР. Утворення інституційної моделі ООН та інших міжнародних організацій. Регіональні безпекові угоди часів холодної війни: НАТО та ОВД. Розпад колоніальних імперій та виклики для міжнародної безпеки: створення Руху неприєднання. Поява нових типів глобальних загроз: тероризм, регіональні конфлікти тощо.

Тема 3. Національна безпекова політика та архітектура міжнародної безпеки: виклики глобалізації

Глобалізація та загрози міжнародній безпеці в постбіполярну епоху. Посилення взаємозв'язку між національною та міжнародною безпекою. Нові виклики (міграція, демографія, кліматичні змін, інформаційні загрози, транснаціональна злочинність тощо) та процес адаптації ключових акторів на міжнародній арені.

Тема 4. ООН та архітектура міжнародної безпеки після 1991 року

Формування нового геополітичного середовища та проблеми переходу до багатополлярності. Виклики трансформації ООН та оновлення інституційної моделі організації. Проекти реформування. Миротворча діяльність: досягнення та невдачі. ООН і боротьба з новими загрозами. Роль ООН у розвитку і підтримці міжнародного права після 1991 року.

Тема 5. Регіональні безпекові моделі та проблеми міжнародної безпеки у кінці XX – XXI ст.

Регіоналізація безпеки в постбіполярному світі. Роль ОБСЄ, АСЕАН, Шанхайської організації співробітництва (ШОС), Африканського Союзу тощо в забезпеченні міжнародної безпеки. Європейська безпекова модель: НАТО, Рада Європи та ЄС. Східна Азія: баланс сил і зростання впливу Китаю. Напруженість у Південно-Китайському морі, питання Північної Кореї та змагання за вплив у регіоні. Близький Схід та сучасні виклики для міжнародної безпеки. Африка: регіональні конфлікти та інституційна слабкість. Латинська Америка: МЕРКОСУР та безпекові виклики регіону.

Тема 6. Ерозія безпеки на європейському просторі: деструктивний вплив Російської федерації на загальносвітові процеси у 2014 – 2025 рр.

Анексія Криму та початок війни на Донбасі (2014 р.). Ерозія системи європейської безпеки. Підриг глобальних інституцій та системи міжнародного права. Гібридні загрози для міжнародного співтовариства з боку Росії. Широкомасштабне вторгнення в Україну та ерозія системи міжнародної безпеки. Військова допомога Ірану та Північної Кореї. Позиція Китаю та Бразилії. Реакція країн євроатлантичного регіону.

Тема 7. Жорсткі загрози («Hard security threats»)

Військово-політичне протистояння та міжнародні конфлікти. Проблема міжнародного тероризму та міжнародна безпека. Міжнародно правові режими щодо зброї масового знищення. Ядерна, хімічна та бактеріологічна зброя як загрози міжнародній безпеці.

Тема 8. М'які загрози («Soft security threats»)

Економічні, енергетичні, екологічні та кліматичні, кіберзагрози, Демографічні/Міграційні аспекти міжнародної безпеки. Загрози пандемій. Сучасні проблеми продовольчої безпеки.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	с	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Теоретичні підходи визначення «міжнародної безпеки»	9	2	2			5
Тема 2. Формування архітектури міжнародної безпеки в умовах холодної війни: між моделлю балансу сил та моделлю колективної безпеки	9	2	2			5

Тема 3. Національна безпекова політика та архітектура міжнародної безпеки: виклики глобалізації	9	2	2			5
Тема 4. ООН та архітектура міжнародної безпеки після 1991 року	13	4	4			5
Тема 5. Регіональні безпекові моделі та проблеми міжнародної безпеки у кінці XX – XXI ст.	13	4	4			5
Тема 6. Ерозія безпеки на європейському просторі: деструктивний вплив Російської федерації на загальносвітові процеси у 2014 – 2025 рр.	13	4	4			5
Тема 7. Жорсткі загрози («Hard security threats»)	12	4	4			4
Тема 8. М'які загрози («Soft security threats»)	12	4	4			4
Підготовка курсової роботи	30				30	
Усього годин	120	26	26	-	30	38

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні підходи визначення «міжнародної безпеки»	2
2	Тема 2. Формування архітектури міжнародної безпеки в умовах холодної війни: між моделлю балансу сил та моделлю колективної безпеки	2
3	Тема 3. Національна безпекова політика та архітектура міжнародної безпеки: виклики глобалізації	2
4	Тема 4. ООН та архітектура міжнародної безпеки після 1991 року	4
5		
6	Тема 5. Регіональні безпекові моделі та проблеми міжнародної безпеки у кінці XX – XXI ст.	4
7		
8	Тема 6. Ерозія безпеки на європейському просторі: деструктивний вплив Російської федерації на загальносвітові процеси у 2014 – 2025 рр.	4
9		
10	Тема 7. Жорсткі загрози («Hard security threats»)	4
11		
12	Тема 8. М'які загрози («Soft security threats»)	4
13		
	Разом	26

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
-------	--------------------------------	-----------------

1	Тема 1. Теоретичні підходи визначення «міжнародної безпеки» ✓ Опрацювати наукові праці провідних українських та зарубіжних дослідників і узагальнити їх підходи до визначення сутності міжнародної безпеки. ✓ Скласти порівняльну таблицю основних теоретичних підходів (реалізм, неореалізм, лібералізм, неолібералізм, конструктивізм, Копенгагенська школа). ✓ Побудувати схему класифікації загроз (жорсткі, м'які, гібридні)	5
2	Тема 2. Формування архітектури міжнародної безпеки в умовах холодної війни: між моделлю балансу сил та моделлю колективної безпеки ✓ Підготувати огляд джерел про біполярну модель міжнародної безпеки в період холодної війни. ✓ Скласти таблицю порівняння функцій та стратегій НАТО і ОВД. ✓ Написати коротке есе (2–3 стор.): «Які фактори визначили формування Руху неприєднання та його вплив на міжнародну безпеку?».	5
3	Тема 3. Національна безпекова політика та архітектура міжнародної безпеки: виклики глобалізації ✓ Опрацювати аналітичні матеріали щодо зв'язку між національною та міжнародною безпекою у XXI ст. ✓ Скласти таблицю сучасних «нових викликів» (міграція, демографія, клімат, кіберзагрози, транснаціональна злочинність) із прикладами проявів.	5
4	Тема 4. ООН та архітектура міжнародної безпеки після 1991 року ✓ Підготувати презентацію на тему: «Миротворчі операції ООН: досягнення та проблеми». ✓ Скласти порівняльну таблицю основних проектів реформування ООН (1990-ті – 2020-ті рр.).	5
5	Тема 5. Регіональні безпекові моделі та проблеми міжнародної безпеки у кінці XX – XXI ст. ✓ Скласти таблицю «Порівняння регіональних моделей безпеки за механізмами, інструментами та ефективністю». ✓ Розробити карту «Гарячі точки регіональної нестабільності у XXI ст.»	5
6	Тема 6. Ерозія безпеки на європейському просторі: деструктивний вплив Російської федерації на загальносвітові процеси у 2014 – 2025 рр. ✓ Написати есе (2–3 стор.): «Як війна в Україні трансформувала євроатлантичну систему безпеки?». ✓ Побудувати хронологію ключових подій 2014–2025 рр., що вплинули на ерозію глобальної безпеки.	5

7	Тема 7. Жорсткі загрози («Hard security threats») ✓ Підготувати порівняльну таблицю «Міжнародні правові режими контролю над ядерною, хімічною та біологічною зброєю». ✓ Опрацювати кейси міжнародних конфліктів останніх 20 років і проаналізувати їх вплив на глобальну безпеку.	4
	✓ Створити схему «Типологія воєнних конфліктів та методи їх врегулювання».	
8	Тема 8. М'які загрози («Soft security threats») ✓ Опрацювати аналітичні звіти ООН, ВООЗ, ФАО, МВФ про м'які загрози (економічні, енергетичні, кліматичні, кібер, пандемії, продовольча безпека). ✓ Скласти таблицю «Порівняння впливу різних м'яких загроз на міжнародну безпеку».	4
	Підготовка курсової роботи	30
7	Разом	68

6. Індивідуальні завдання

Передбачено проведення курсової роботи з метою перевірки та оцінювання знань, умінь та навичок, набутих здобувачами під час вивчення навчальної дисципліни. Курсова робота передбачає собою самостійну розробку здобувачами однієї теми в межах тематики навчальної дисципліни. Вибір теми можна зробити з орієнтовного переліку або самостійно не зі списку, проте обов'язково попередньо узгодивши його з викладачем.

При розкритті теми необхідно повно, глибоко і чітко висвітлити зміст обраного питання. Здобувач має показати вміння використовувати і критично оцінювати теоретичні положення, що містяться у досліджуваній літературі, аналізувати та узагальнювати матеріали, робити відповідні аргументовані висновки. Відповідь може включати схеми і таблиці, якщо вони допомагають розкрити основний зміст питання.

Структура курсової роботи має включати: титульний лист, зміст, вступ, основний зміст, висновки, список використаних джерел, а також в разі необхідності додатки. Обсяг курсової роботи близько 40 аркушів друкованого тексту формату А4 (210x297 мм) з використанням текстового редактора Word: шрифт – Times New Roman, розмір шрифту – 14 pt; 1,5 міжрядковий інтервал; відступ – 1.25; поля: ліве » 25 мм. праве 10 м.м. верхнє – 20 мм. нижнє – 20 мм.

Варто приділити оформленню списку використаних джерел та літератури згідно бібліографічному стандарту ДСТУ 2015 р. Орієнтовна структура курсової роботи: титульна сторінка, зміст, список скорочень (за потреби), вступ (актуальність, предмет, об'єкт дослідження, мета, завдання, огляд джерел та наукової літератури), теоретичний розділ (розгляд сучасних теоретичних підходів до проблеми), змістовний/ні розділ /ли, висновки, список використаних джерел та літератури.

Орієнтовний перелік тем:

1. Роль НАТО в забезпеченні європейської безпеки після холодної війни.
2. Політика ядерного стримування: історичний аналіз та сучасні виклики.
3. Гібридні загрози та виклики для архітектури міжнародної безпеки.
4. Міграційні кризи та міжнародна безпека.
5. Кібербезпека в міжнародних відносинах: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення.
6. Питання глобальної енергетичної безпеки: перспективи та виклики.
7. Роль ООН у підтримці міжнародної безпеки: досягнення та обмеження.
8. Тероризм як глобальна загроза міжнародній безпеці: регіональні аспекти.
9. Безпека в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні: регіональний вимір.
10. Внесок ЄС у забезпечення міжнародної безпеки: спільна політика безпеки і оборони.
11. Військові конфлікти на Близькому Сході: безпековий вимір.
12. Міжнародна безпека в Арктиці: геополітичні інтереси та екологічні виклики.
13. Конфлікти в Африці та їх вплив на регіональну та глобальну безпеку.
14. Економічні санкції як інструмент впливу на міжнародну безпеку.
15. Хімічна зброя та міжнародна безпека.
16. Бактеріологічна зброя та міжнародна безпека.
17. Роль Китаю в сучасній системі міжнародної безпеки.
18. Еволюція міжнародного права в контексті сучасних загроз міжнародній безпеці.
19. Конфлікт на Корейському півострові та його вплив на безпеку в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.
20. Миротворчі місії ООН сучасності: досвід, проблеми та виклики.
21. Інформаційні війни та їх роль у сучасній системі міжнародної безпеки.
22. Проблеми роззброєння в системі міжнародної безпеки.
23. Інституційні механізми підтримки миру в Африканському Союзі: ефективність та перспективи.
24. Вплив військових технологій на сучасну систему міжнародної безпеки.
25. Роль міжнародних організацій у протидії розповсюдженню зброї масового знищення.
26. Проблема піратства у водах Сомалі: заходи з безпеки та міжнародна співпраця.
27. Система охорони здоров'я та виклики протидії глобальним пандеміям: досвід Covid-19 та сучасні аспекти.
28. Війна за водні ресурси: можливі сценарії конфліктів у XXI столітті.

29. Конкуренція США та Китаю в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні та система міжнародної безпеки.
30. АСЕАН та забезпечення безпеки в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні.
31. Конфлікт у Південнокитайському морі: геополітичні інтереси та вплив на регіональну безпеку.
32. Північна Корея та ядерна загроза: виклики міжнародній безпеці.
33. Військові конфлікти та безпекові кризи в регіоні Сахель: причини та наслідки для міжнародної спільноти.
34. Роль Африканського Союзу у врегулюванні конфліктів та підтримці миру в Африці.
35. Тероризм в Африці та його вплив на глобальну безпеку.
36. Конкуренція за ресурси в Африці: геополітичні інтереси великих держав та виклики для регіональної безпеки.
37. Роль Організації Американських Держав у забезпеченні регіональної безпеки в Латинській Америці.
38. Наркокартелі та її вплив на міжнародну безпеку.
39. Політика США щодо безпеки у Західній Півкулі: проблеми та виклики сучасності.
40. Водна безпека в контексті глобальних екологічних викликів: міжнародна співпраця та конфлікти.
41. Деградація екосистем та її вплив на стабільність у вразливих регіонах світу.
42. Глобальне потепління та його вплив на міжнародну безпеку.
43. Геополітична боротьба за контроль над нафтовими ресурсами Близького Сходу та проблеми міжнародної безпеки.
44. Відновлювані джерела енергії та їх роль у формуванні нової системи енергетичної безпеки.
45. Діяльність Міжнародного енергетичного агентства та проблеми міжнародної безпеки.
46. Зміна клімату та продовольча безпека: вплив на глобальні ланцюги поставок.
47. Роль міжнародних організацій у забезпеченні продовольчої безпеки в кризових регіонах.
48. Продовольча криза у країнах Африки: виклики для міжнародної спільноти.
49. ІДІЛ та дестабілізація міжнародної безпеки на Близькому Сході.
50. Фінансування тероризму: механізми, виклики та міжнародні заходи з протидії.
51. Кібертероризм та загрози міжнародній безпеці.
52. Міжнародна співпраця у сфері запобігання терористичним атакам у кіберпросторі.

53. Міграція як інструмент гібридної війни: сучасні приклади та виклики для міжнародної безпеки
54. Вплив міграційних потоків на внутрішню стабільність країн Західної Європи
55. Науково-технічний прогрес та виклики для системи міжнародної безпеки.
56. Штучний інтелект та виклики для системи міжнародної безпеки.

7. Методи навчання

У процесі навчання використовуються словесні методи: лекція; наочні: наприклад, ділова гра; практичні: науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів.

8. Методи контролю

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитися у наступних формах:

- оцінювання роботи студентів під час практичних занять;
- оцінка за індивідуальну роботу студентів; - проведення проміжного контролю; - проведення підсумкового контролю.

Загальна оцінка з дисципліни визначається як сукупність балів, що студент отримує за змістовні модулі та модульний контроль. Проміжний контроль знань студентів здійснюється шляхом проведення тестування з основних навчальних елементів змістовних тем. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за першим та другим розділом, дорівнює 60. Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену. До екзамену допускаються студенти, які мають достатню кількість балів з поточного контролю та написання і захисту індивідуальної роботи. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань становить 40.

Підсумковий контроль представлений у вигляді тестових питань. А саме – 40 тестових питань, кожне з яких важить 1 бал.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел під час екзамену студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0). У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожен вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародна безпека».

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума контрольних оцінок та балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів підсумкового семестрового контролю складає 100.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота індивідуальні завдання								Інди відуа льне завда ння (Кур сова робо та)	ПК	Разом	Ек зам ен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	20	20	60	40	100
2	2	2	2	3	3	3	3					
60												

T1, T2 ... – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни

Поточний контроль протягом семестру – 60 балів. З них:

- активна робота на семінарських заняттях – 20 балів (2 або 3 бали кожне семінарське);
- ПК – 20 балів;
- Індивідуальне завдання (курсова робота) – 20 балів;

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті, за результатами виконання завдань самостійної роботи та виконання і захисту курсової роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Усний виступ, виконання письмового завдання	Критерії оцінювання
3 /2	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

2,5/1,5	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
2/1	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
1/0,5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхнево (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
0,5/0,2	Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Доповнення виступу:

2 бали – отримують здобувачі вищої освіти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують здобувачі, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують здобувачі вищої освіти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують здобувачі вищої освіти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Ведення опорного конспекту лекції:

Опорний конспект лекції (ОКЛ) – вид навчально-методичного посібника, в якому у стисло і системно викладено основний теоретичний матеріал у формі основних понять і положень, що структурно й логічно пов'язані між собою. Дані поняття та положення є лише опорними сигналами, вони вимагають пояснень і визначень, що мають записати студенти під час лекції. Його ведення сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами, теоріями тощо.

Кожен студент повинен мати ОКЛ на лекціях і вести в ньому записи власноруч. Під час аудиторної роботи з ОКЛ студенти записують основні тези лекції та пояснення викладача у визначеному в конспекті полі. Під час самостійної роботи рекомендується доповнити записи лекції та завершити виконання завдань, що були зазначені в Робочій програмі та ОКЛ.

Критерії поточного контролю знань студентів

Поточний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Поточний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування. Зокрема, проведення двох таких робіт, кожна з яких важить 10 балів.

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінювання
10	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно розв'язав усі тестові завдання.
7-9	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно розв'язав половину тестових завдань.
4-6	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно розв'язав меншість тестових завдань.
1-3	В мінімальному обсязі володіє навчальним матеріалом. Дає відповідь лише на одне з двох теоретичних питань, при цьому недостатньо розкриває його зміст, а також допускає суттєві неточності. Правильно розв'язав декілька тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання КР

Текст курсової роботи	Захист курсової роботи	Сума
Максимальна оцінка в 10 балів нараховується за дотримання вимог до оформлення курсової роботи: обсяг близько 40 аркушів друкованого тексту формату А4 (210×297 мм), набраного в текстовому редакторі Word шрифтом Times New Roman розміром 14 pt з міжрядковим інтервалом 1,5 та абзацним відступом 1,25. Також перевіряється дотримання встановлених полів (ліве, 25 мм, праве, 10 мм, верхнє й нижнє по 20 мм) та оформлення списку використаних джерел і літератури згідно з бібліографічним стандартом ДСТУ 2015 р.	Максимальна оцінка – 10 балів, яких 5 балів за якість презентації (використання мультимедійних засобів, коректне представлення теоретичної та емпіричної бази роботи, логічність та обґрунтованість висновків); 5 балів за відповіді на питання (повнота відповіді, обґрунтованість, вміння аргументувати власну позицію).	20

Зарахування неформальної освіти та додаткових активностей

1. Зарахування сертифікованих курсів

Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за успішне проходження дистанційних курсів або тренінгів на провідних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо), які тематично пов'язані зі змістом дисципліни.

Умови зарахування: студент має надати викладачеві офіційний документ (сертифікат або свідоцтво), що підтверджує успішне завершення курсу. Курс має бути погоджений з викладачем. Рекомендується обговорити вибір курсу заздалегідь. За успішне проходження одного курсу може бути зараховано до 5 балів додаткової_поточної успішності.

2. Зарахування активної участі в наукових заходах

Додаткові бали можуть бути нараховані за активну участь у наукових конференціях, семінарах, публікацію наукових статей або тез досліджень.

Умови зарахування: студент має надати офіційне звернення до викладача. До звернення необхідно додати підтверджуючі документи (сертифікати учасника конференції, копії наукових публікацій, витяги з протоколів тощо).

Кількість балів: участь з доповіддю на науково-практичній конференції: до 5 балів; публікація тез конференції: до 5 балів; публікація статті у фаховому виданні: до 10 балів.

Кожне таке звернення розглядається окремо. Рішення ухвалюється відповідно до чинних нормативно-правових документів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Незалежно від кількості додаткових активностей, максимальний рівень поточної успішності не може перевищувати 60 балів.

У кінці семестру сумуються всі отримані студентом бали. Вказані вище види і форми засвоєння навчального курсу дають можливість набрати 60 балів та 40 балів за екзаменаційну роботу. Отже, максимальна кількість балів – 100.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі обмеження та вимоги щодо використання буд-яких моделей ШІ:

1. Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних робіт, екзамену, якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ШІ.

2. Під час підготовки до семінарських занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
0-49	незадовільно

10. Рекомендована література Основна література

1. Дзьобань О. П. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади : монографія / за заг. ред. О. П. Дзьобаня. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2025. 856 с.
2. Присташ А. Наукові підходи до трактування поняття «Міжнародна безпека». *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2024. № 3 (20). С. 34–45. DOI: 10.29038/2524-2679-2024-03-34-45.
3. Куц Г. М., Куц Ю. О. Мовна безпека як складова національної безпеки України. *Державне будівництво*. 2025. № 2 (38). С. 239–253. DOI: 10.26565/1992-2337-2025-2-15.
4. Панова І. О., Багінська А. В. Теоретичні основи дослідження авторитаризму як виклику міжнародному порядку. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2023. Вип. 17. С. 49–55. DOI: 10.26565/2310-9513-2023-17-05.
5. Система національної безпеки України у ХХІ столітті (невійськовий аспект) : монографія / за наук. ред. І. В. Яковюка. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2023. 205 с.
6. Худолій А. Інформаційна війна 2014–2022 рр. : монографія. Острог : Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2022. 208 с. DOI: 10.25264/978-617-8041-16-8.
7. Примуш Р. Б. Система колективної безпеки як основа національної та міжнародної безпеки. *Державне управління. Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 5. С. 71–75.
8. Bastaki B., Staniland P., Popoola B. Stabilizing Civil Wars without Peacekeeping: Evidence from South Asia. *International Security*. 2024. Vol. 49, № 1. P. 133–170.
9. Gordon R. Peace Operations Training Institute. 5th ed. Williamsburg : Peace Operations Training Institute, 2022. 179 p.
10. Peace and Security in 2022. Overview of EU action and outlook for the future / Elena [та ін.]. Brussels, 2022. 83 p.
11. Petraeus D. H., Roberts A. Conflict: The Evolution of Warfare from 1945 to Ukraine. London : William Collins, 2023. 810 p.
12. Tierney D. The Iron Dice: Fatalism and War. *International Security*. 2024. № 49 (1). P. 51–90.

Допоміжна література

1. Гузенко І. Ю. Глобальна економіка : навч. посіб. Дніпро : НТУ «ДП», 2024. 184 с.
2. Кіссінджер Г. Лідерство. Шість стратегів світової політики / пер. з англ. О. Панича. Київ : Наш Формат, 2025. 528 с.
3. Комерціалізація інновацій в умовах Індустрії 4.0 : монографія / за заг. ред. Л. Ю. Сагер. Суми : Сумський державний університет, 2023. 385 с.
4. Панова І. О., Багінська А. В. Типологія та характеристики авторитарних політичних режимів. *Бізнес Інформ*. 2023. № 5. С. 6–11. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-5-6-11>
5. Панова І. О., Жеваго О. К. Історико-теоретичні аспекти дослідження формування зовнішньої політики Ісламської Республіки Іран. *Проблеми економіки*. 2022. № 2, т. 5. С. 32–38.
6. Schwartz J. A. When Foreign Countries Push the Button. *International Security*. 2024. Vol. 48 (4). P. 47–86.
7. Talmadge C., Michelini L., Narang V. When Actions Speak Louder Than Words: Adversary Perceptions of Nuclear No-First-Use Pledges. *International Security*. 2024. Vol. 48 (4). P. 7–46.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Amnesty International. URL: <https://www.amnesty.org.ua>
2. Foreign Affairs /magazine/. URL: <https://www.foreignaffairs.com>
3. Foreign Policy. URL: <https://foreignpolicy.com>
4. International Security Journal. URL: <https://direct.mit.edu/isec>
5. UN News. Global perspective Human stories. <https://news.un.org/en/>
6. UN. URL: <https://www.un.org/en/>
7. Stockholm International Peace Research Institute. URL: <https://sipri.org>
8. RAND Corporation: Global Security. URL: <https://www.rand.org/topics/global-security.html>
9. The International Institute for Strategic Studies. URL: <https://www.iiss.org>
10. Закон України «Про національну безпеку України» (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
11. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України». Указ Президента України №121/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непереборної сили

В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборогою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі “Міжнародна безпека”

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни _____
(назва дисципліни)

Дію робочої програми продовжено: на 20____/20____ н. р.

Заступник декана _____ факультету з навчальної роботи

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20____ р.

Голова науково-методичної комісії _____ факультету

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20____ р.